

ŠEST TAJKUNA

WYN DERBYSHIRE

KAKO SU SE OBOGATILI JOHN JACOB ASTOR,
CORNELIUS VANDERBILT, ANDREW CARNEGIE,
JOHN D. ROCKEFELLER, HENRY FORD
I JOSEPH P. KENNEDY

naslov izvornika
Wyn Derbyshire
Six Tycoons
copyright © Wyn Derbyshire 2008.

nakladnik
Naklada OceanMore d.o.o., Zagreb
www.oceanmore.hr

urednica
Gordana Farkaš-Sfeci

© za hrvatsko izdanje Naklada OceanMore

Zagreb, listopad 2011.
prvo izdanje

ISBN 978-953-7056-85-8

WYN DERBYSHIRE

Šest tajkuna

Životi Johna Jacoba Astora, Corneliusa Vanderbilta,
Andrewa Carnegieja, Johna D. Rockefellera,
Henryja Forda i Josepha P. Kennedyja

s engleskoga preveo
Dean Trdak

Sadržaj

UVOD	9
JOHN JACOB ASTOR	15
Od Walldorfa do New Yorka.....	15
Trgovina krznom	17
Astoria.....	23
Gospodar Manhattana	29
CORNELIUS VANDERBILT	37
Njujorška luka.....	37
Gibbons protiv Ogdena	40
Stric Daniel	44
Prema Pacifiku	47
Željeznice i burzovne špekulacije	49
Rat za tvrtku Erie.....	54
ANDREW CARNEGIE	67
Rad na pređi	67
Telegrafi i željeznice.....	71
Kapitalist u povojima.....	75
Građanski rat i nakon njega	78
Panika iz 1873.	87
Industrijalac.....	92
Štrajk u Homesteadu i njegove posljedice	99
Carnegie Steel.....	102
Dvorac Skibo i Evandelje bogatstva.....	105

Frickov odlazak	107
Godine filantropije.....	111
Zagovornik mira	114
Prvi svjetski rat i razdoblje nakon njega	116
JOHN D. ROCKEFELLER.....	121
Mladi Rockefeller.....	121
Naftna polja	126
Henry Flagler i stvaranje Standard Oila	129
Raspuštanje Standard Oila.....	142
Rockefellerova dobročinstva.....	145
HENRY FORD	153
Mladi mehaničar	153
Prvi automobili	158
Tvrtka Ford Motor i Model T.....	163
„Brod mira“ i rat	175
Dearborn Independent.....	182
Evangeline	186
Promjene	187
Posljednje godine	196
JOSEPH P. KENNEDY	201
Mladost u Bostonu	201
Brak i novac	205
Wall Street i „New Deal“	210
Veleposlanik pri Britanskom kraljevskom dvoru.....	217
Ratne godine.....	222
Politika i tragedije.....	230
POPIS LITERATURE	237
KAZALO IMENA I POJMOVA.....	239

Posvećeno Billu Nealu

Uvod

John D. Rockefeller. Cornelius Vanderbilt. Andrew Carnegie. John Jacob Astor. Henry Ford. Joseph Kennedy. Još i danas, dugo nakon njihove smrti, njihova imena sinonimi su za bogatstvo i moć. Dok su bili živi, vladali su svjetovima u kojima su živjeli kao malotko prije, a i poslije njih.

Većina ljudi osjeća neku nagonsku opčinjenost iznimno bogatim pojedincima, osobito ako su to bogatstvo sami stekli, kao što je to bio slučaj sa svima onima kojima ćemo se baviti. Ta opčinjenost možda je još i veća uzmemo li u obzir da je njihovo bogatstvo stečeno u svijetu koji je u velikoj mjeri već nestao – u negdašnjoj Americi. Priče o toj šestorici muškaraca omogućit će nam da zavirimo u svijet koji većina nas jedva može zamisliti, u vremena kad su zakoni, stavovi, predrasude i mogućnosti bili mnogo drugačiji no danas. U ovoj knjizi bit će ispričane te priče.

Smjesta se nameće pitanje: zašto baš ova šestorica financijskih moćnika? Zašto ne J. P. Morgan, primjerice, ili Meyer Guggenheim, ili Hetty Green – Vještica s Wall Streeta – ili Frick ili Gould ili Flagler (usput, sva trojica pojavljuju se u ovoj knjizi, kao i J. P. Morgan) ili neki drugi glasoviti bogataši iz devetnaestog ili dvadesetog stoljeća? Nema jednoznačnog odgovora na ta pitanja. Životi nekih drugih bogataša sasvim sigurno bili bi jednako zanimljivo štivo.

No, kada bi ih upitali da nabroje nekoliko poznatih multimilijunaša iz prošlosti, većini ljudi ne bi odmah pali na um Frick, Gould, Flagler, pa čak ni Hetty Green, već jedan ili više bogataša čije su priče ispričane u ovoj knjizi. Njihova imena već dugo su dio američke, pa i svjetske poslovne baštine. I to ne bez razloga.

Barem njih četvorica – Astor, Vanderbilt, Rockefeller i Carnegie – u jednom razdoblju života mogli su za sebe tvrditi da su najbogatiji ljudi u

Sjedinjenim Državama. Po nekim mjerilima u tu elitnu skupinu pojedinaca ubraja se i Henry Ford pa će se tako, kad god se pokuša sastaviti popis najbogatijih ljudi u američkoj povijesti (uzevši u obzir učinke inflacije), neizbježno pojaviti imena sve petorice, najčešće s Rockefellerom i Vanderbiltom na prvim dvama mjestima kojima se često, ali ne i uvijek, pridružuje Astor na trećem. To je slučaj, primjerice, s popisom najbogatijih Amerikanaca u povijesti koji su sastavili Michael Klepper i Robert Gunther i u kojem se bogatstvo svakog pojedinca određivalo u odnosu na BDP Sjedinjenih Država u vrijeme njegove smrti ili 2006. godine, ako je osoba na popisu još uvijek živa. Prema toj ljestvici Andrew Carnegie šesti je najbogatiji Amerikanac svih vremena i nalazi se iza Billa Gatesa čije je bogatstvo procijenjeno na 82 milijarde dolara. Četvrto mjesto, usput, zauzima Stephen Girard, trgovac i brodovlasnik čije je bogatstvo u trenutku njegove smrti 1831. procijenjeno na 7,5 milijuna dolara.

Joe Kennedy u izvjesnom se smislu može smatrati autsajderom u odnosu na bogataše o kojima govorimo (i on sam za života u mnogočemu se smatrao autsajderom) jer je njegovo bogatstvo časopis *Fortune* 1957. procijenio na između 200 i 400 milijuna dolara, što ga, ako je to točno, stavlja „tek“ između devetog i šesnaestog mjesta na ljestvici najbogatijih Amerikanaca svih vremena. No Joe Kennedy zasigurno je jedan od najfascinantnijih bogataša kojeg je Amerika imala i zaslužio zauzima svoje mjesto među onima o kojima govori ova knjiga.

Osim toga, sva šestorica bila su na glasu po tome kako su raspolagali svojim bogatstvom, ostavivši dubok trag u američkoj povijesti. Carnegie i Rockefeller, vladari čelične i naftne industrije, veći dio druge polovice života posvetili su dobrotvornom radu od kojega i danas imamo koristi. Počevši kao vlasnik jedrenjaka koji mu je služio za trgovinu u njujorškoj luci, Vanderbilt je proširio posao na parobrode (tako da je do sredine devetnaestog stoljeća postao jednim od najmoćnijih američkih brodovlasnika s rutama preko Nikaragve do Pacifika te preko Atlantika do Velike Britanije i ostatka Europe), a zatim je preusmjerio svoju pozornost na željeznice, područje koje je tada u Americi bilježilo dotad neviđen rast. Posljednjih dvadesetak godina života posvetio je racionalizaciji i proširenju američke željezničke mreže, osobito na sjeveroistoku zemlje, zasnivajući važne prometne spona koje su omogućile Americi da se u dvadesetom stoljeću uzdigne u novu industrijsku supersilu.

Astor je uspostavio prevlast nad većim dijelom trgovine krznom u godinama neposredno nakon raskida Sjedinjenih Država s Velikom Bri-

tanijom, da bi se zatim usredotočio na kupnju zemljišta i postao moćnim vlasnikom zemlje u New Yorku. Naraštaji imigranata živjeli su (često i patili) u Astorovim prljavim sobičcima stvarajući tako dio američkog kulturnog naslijeđa. Henry Ford pridonio je korjenitoj promjeni industrijskih procesa u Americi i više no itko Amerikancima omogućio da postanu nacijom vlasnika automobila što je imalo duboke posljedice na američko društvo i na sam američki krajolik. A Joe Kennedy, možda prvi magnat koji je shvatio da se nakon Velike krize vlast iz Wall Streeta preselila u Washington, posvetio je život i novac stvaranju političke dinastije koja će u jednom trenutku zgrabiti, a zatim i tragično izgubiti najveću političku nagradu koju može ponuditi Amerika.

Prikupivši životopise šestorice najbogatijih Amerikanaca u jednu knjigu možemo usporediti različite vidove njihovih života i upitati se jesu li imali išta zajedničkog. Jedno od njihovih zajedničkih obilježja bila je činjenica da su svi izgradili svoja bogatstva praktično ni iz čega. To ne znači da su, prije no što su se obogatili, odrasli u bijedi, iako su sva šestorica u različitim razdobljima svog života dali naslutiti da je bilo tako. Zapravo bi jedino Andrew Carnegie mogao ustvrditi da je djetinjstvo proveo na samoj granici siromaštva, iako se ni drugi (ponovo uz iznimku Kennedyja) ne bi mogli pohvaliti da su odrasli u obilju. Rockefeller i Ford odrasli su na malim obiteljskim imanjima, Vanderbiltov otac bio je brodar u njujorškoj luci, a Astorov seoski mesar u Njemačkoj, što je svakome od njih, unatoč činjenici da novca nikad nije bilo previše, omogućilo da steknu dovoljno obrazovanja i, kad je za to došlo vrijeme, započnu karijeru, svaki na svome području.

Što se Kennedyja tiče, nema sumnje da je njegov djed bio siromašni imigrant koji je umro prije no što je Joev otac „P. J.“ navršio godinu dana života. No P. J, koji je postao uspješnim vlasnikom bara i mjesni političar, imao je dovoljno novca da Joea pošalje na Harvard (Joe tako jedini od bogataša koji se pojavljuju u ovoj knjizi ima formalnu sveučilišnu naobrazbu) i uživa u svim pogodnostima života srednje klase koncem devetnaestog stoljeća. Joeove najranije godine tako nisu bile obilježene prijevremenom potrebom da se zaradi novac kako bi se preživjelo (iako je svaka zarada, naravno, bila dobrodošla), već radije potrebom da se bude prihvaćen u društvu u kojem je novac mogao biti izrazito koristan pri prevladavanju pravih ili lažnih predrasuda protiv Iraca i katolika.

Nijedan od šestorice bogataša koji se pojavljuju u ovoj knjizi, međutim, pri stvaranju svog bogatstva nije primio značajnu novčanu pomoć od

svojih roditelja. Zbog toga se za sve njih može reći da su postali multimilijunaši oslanjajući se isključivo na vlastite snage.

Još jedan razlog zašto su imena tih bogataša dio američkog folklorla leži u činjenici da se ona (s iznimkom Carnegiejeva imena) povezuju s financijskim dinastijama koje su osnovali i koje su još naraštajima bujale i rasle (u nekim slučajevima sve do danas). Osobito su Astori i Vanderbilts u svoje vrijeme punili stranice društvene kronike i mnoge palače koje su izgradili potomci tih obitelji još i danas stoje kao nijemi svjedoci rastrošnosti tog Zlatnog doba u američkoj povijesti. Rockefellerovi i Fordovi potomci također su se okoristili bogatstvom koje su stvorili njihovi slavni preci, a Kennedyjevi su još uvijek iznimno utjecajan čimbenik u američkoj politici.

Jedino Carnegie nije uspostavio dinastiju. To je djelomično zbog njegove javno izražene sumnjičavosti prema opasnostima koje sa sobom donosi naslijeđeno bogatstvo – nakon njegove smrti 1919., njegova supruga i kći, iako dobro zbrinute, naslijedile su samo manji dio bogatstva koje je prikupio tijekom života i koje je bilo znatno još sve do nekoliko godina prije smrti, iako je posljednjih gotovo dvadeset godina života izdvajao velike iznose u dobrotvorne svrhe. Međutim, ne možemo se ne zapitati bi li Carnegie postupio na jednak način da je imao sina. Naposljetku, John D. Rockefeller koji je imao sina, Johna D. Rockefellera Mlađeg (kao i tri kćeri), uz to što je svome sinu ostavio bogatstvo, istovremeno je darovao stotine milijuna dolara u dobrotvorne svrhe.

Također je zanimljivo usporediti kako su na te ljude gledali njihovi suvremenici, a osobito tadašnji mediji. Pritom moramo uzeti u obzir da se moć novinarstva i pristup praćenju bogatih tijekom godina znatno promijenio, baš kao i percepcija društva što jesu, a što nisu prihvatljivi načini stjecanja bogatstva. Tako su, primjerice, mnogi Astorovi suvremenici zasigurno bili svjesni toga da je on vrlo bogat čovjek, ali je tijekom njegova života bilo razmjerno malo kritičkih tonova, bilo o njemu samome bilo o načinu na koji je stekao bogatstvo (iako, da ih je kojim slučajem bilo više, vjerojatno se na njih ne bi previše obazirao. Valja se također prisjetiti da je Astor nerado javno govorio o svojim poslovima, osobito potkraj života). Taj manjak javne kritike djelomično se može pripisati činjenici da je ono što danas nazivamo istraživačkim novinarstvom u posljednjim desetljećima devetnaestog stoljeća bilo tek u povojima. U Astorovo doba, k tomu, veliko bogatstvo u većoj je mjeri izazivalo zavist i divljenje, a u manjoj javnu kritiku. To je donekle bio slučaj i s Vanderbiltom, iako je on

s vremena na vrijeme bio izložen kritikama u tisku, osobito u kasnijoj fazi života, tijekom pokušaja preuzimanja željezničke tvrtke Erie.

Nasuprot tome, kad je Rockefeller prvi put došao u žarište zanimanja javnosti, bio je sa svih strana demoniziran kao tvorac „monopola Standard Oila“ za koji se smatralo da ugrožava postojanje neovisnih prerađivača nafte korištenjem nezakonite i nemoralne poslovne taktike. Njegov publicitet bio je toliko loš da su ga jednako napadali s crkvenih propovjedaonica kao i sa stranica novina i časopisa tog vremena čak i nakon što se povukao iz poslovnog svijeta, što ga je natjeralo da zaposli stručnjaka za odnose s javnošću kako bi ublažio oštricu javne kritike. Postupno, međutim, kako su godine prolazile i kako je postajao poznatiji po svom dobrotvornom radu (a većina njegovih najglasnijih kritičara naprosto preminula – jedna od prednosti dugoga životnog vijeka), promijenila se slika o njemu u javnosti koja ga je počela cijeniti kao jednog od najvećih filantropa. Jedini koji se u tome mogao mjeriti s njime bio je Andrew Carnegie koji je i sam pretrpio velike kritike, i to zbog postupanja prema radnicima u svojim željezarama i čeličanicama (osobito u vrijeme pokolja u Homesteadu), pri čemu se naglašavala razlika između nekih gotovo socijalističkih izjava u njegovim spisima i načina na koji je stekao svoje veliko bogatstvo, ali koji je u posljednjih osamnaest godina života uživao u hvalospjevima zbog svoje velikodušnosti i čovjekoljublja.

Henryja Forda, koji je do punog poslovnog uspjeha došao donekle kasno u životu, tisak je u početku pozdravio kao „uzornog industrijalca“, čovjeka koji govori ono što mu je na umu i čiji je san upotrijebiti nove tehnologije na korist svih Amerikanaca. Često su u njemu vidjeli dobrodošlu suprotnost njegovim kolegama industrijskim magnatima tog vremena. S godinama je, međutim, na površinu počela izvirati tamnija strana njegova karaktera (osobito nakon što su njegove novine *Dearborn Independent* objavile neke antisemitske članke i nakon što je tijekom Velike depresije zaoštrio svoje protivljenje prema sindikalnom zastupanju u svojim tvornicama) i tisak ga je sve više predstavljao kao osobenjaka i svadljivca.

Prednost Joea Kennedyja na početku karijere bila je u njegovoj iznimnoj vještini manipuliranja, a u nekim slučajevima čak i nadzora nad tiskom. U više od jedne prigode, kad bi neki novinar pripremio priču koja ga je prikazivala u negativnu svjetlu, vršio bi pritisak na novine sve dok novinar ne bi preradio članak po njegovu ukusu. Zato i ne čudi da je Joe Kennedy u ranim danima imao dobre odnose s medijima. Čak i njegovo imenovanje za predsjednika SEC-a (Američke komisije za burze

i vrijednosnice) koje je u tisku dočekano sa sumnjičavošću (a tjeskobne povike s Wall Streeta da i ne spominjemo) naposljetku je bilo prikazano kao velik uspjeh kad se Kennedy povukao s položaja 1935. Loši odnosi s tiskom za Kennedyja počeli su potkraj 1940. kada je, u vrijeme dok je bio američki veleposlanik pri Britanskom kraljevskom dvoru, dao intervju (taj je razgovor on možda smatrao povjerljivim, no novine su ga ipak prenijele) u kojem se predstavio kao malodušan i popustljiv prema nacistima. Taj članak, kao i drugi koji su nedugo zatim uslijedili, onemogućili su ga u samom početku u postizanju bilo kakve političke karijere pa je u idućih dvadeset godina, dok je svim silama nastojao zaštititi svoje bogatstvo i ohrabriti političke ambicije svog sina Jacka, bio prinuđen biti što dalje od svjetala pozornice. U tome je u velikoj mjeri i uspio, no čak i nakon Jackove uspješne predsjedničke kandidature 1960., ljudi još uvijek nisu prestali postavljati pitanja o Joeu Kennedyju.

To su, dakle, šestorica muškaraca koja su živjela i djelovala u Sjedinjenim Državama u različitim razdobljima tijekom prvih dvjesto godina postojanja te zemlje i koji su, u različitim okolnostima i na različitim poljima, uspjela postati šestoricom najbogatijih Amerikanaca svih vremena. Nijedan od njih nije to postao zahvaljujući nasljedstvu; neki od njih obogatili su se blisko surađujući s drugima koji su također sami stvorili svoja carstva, prije svega Rockefeller i Carnegie, dok su drugi bili individualisti (osobito Astor i Kennedy). Nijedan od njih nije sumnjao u moralnost svojih postupaka, iako su neki pokušali opravdati svoje bogatstvo u društvenom i vjerskom smislu. Nitko od njih nije bio sklon protratiti svoje teško stečeno bogatstvo (što se ne bi moglo reći za sve njihove potomke). Njihova ostavština živi i danas, kako u Americi tako i u ostatku svijeta, a njihovi životi postali su dijelom američke poslovne baštine.

Wyn Derbyshire
St Albans, Hertfordshire, lipanj 2008.

John Jacob Astor

Čovjeku je već milijun dolara dovoljno da bude bogat.

John Jacob Astor (1763-1848)

Od Walldorfa do New Yorka

John Jacob Astor, kojem je bilo suđeno da postane najbogatijim čovjekom u Americi, rođen je 17. lipnja 1768. u Njemačkoj, u selu Walldorfu kraj Heidelberga, nedaleko od Crne šume (Schwarzwalda). Njegov otac, Johann Jakob Astor, po zanimanju mesar, navodno je bio potomak hugenotskih izbjeglica koji su u šesnaestom stoljeću pobjegli iz Francuske od progona. Johann Jakob, rođen 1724., oženio je mjesnu djevojku po imenu Maria Magdalena Vorster 1750. (umrla je 1766.) i imao s njom šestero djece, dvije kćeri i četiri sina (John Jacob bio je najmlađi). Johann Jakob Astor ponovo se oženio tri godine poslije i njegova druga supruga rodila je još šestero djece. U njihovu obiteljskom domu stoga je uvijek bilo živo i bučno te je John Jacob, kako se čini, odrastao bez mnogo roditeljske pažnje i vodstva. Zato je postao osobito blizak sa starijom braćom.

Kako su odrastala, Marijina djeca počela su napuštati dom, djevojke da bi se udale, momci da bi okušali sreću negdje drugdje. Prvi koji je napustio dom bio je najstariji, George. U Londonu se pridružio stricu koji je radio u tvrtki za izradu glazbala. Drugi sin, Henry, izučio je zanat mesarskog pomoćnika i vjerojatno bi ostao u Walldorfu da 1776. nije izbio Američki rat za neovisnost. Naslutivši prigodu, prijavio se kao plaćeni vojnik na britanskoj strani, ali je nedugo nakon dolaska u Ameriku napustio vojsku

i u rujnu 1776. u New Yorku postao dobavljačem mesa za britansku vojsku (legenda kaže da je nerijetko opskrbljivao i američke snage). Imao je i mesnicu na fultonskoj tržnici. Za Henryja se moglo reći sve osim da je bio čovjek pun skrupula – kad nije imao dovoljno zaliha za dostavu narudžbe, ne bi prezao ni od krađe. Bez obzira na to, bilo mu je suđeno da uspije u Novome Svijetu i ubrzo je pisao kući trećem bratu Johannu Melkioru pokušavši ga nagovoriti da mu se pridruži. Melkior je međutim odlučio uzeti u zakup zemlju nekog mjesnog plemića.

Preostao je John Jacob koji je tada već počeo raditi u očevoj mesnici. Nastavio je ondje raditi sve do 1779. kad je George pisao iz Londona pozivajući Melkiora da mu se pridruži u izradi glazbala. Melkior nije želio napustiti svoje imanje pa je odlučeno da umjesto njega ode John Jacob.

John Jacob proveo je četiri godine u Londonu. Sačuvana svjedočanstva o njegovu životu ondje upućuju na to da je bio vrlo ozbiljan mladić koji je neprekidno radio na vlastitu usavršavanju unatoč teškoćama s kojima se morao suočiti kao neugledan useljenik bez poznanstava koji je još k tomu morao naučiti i engleski jezik. (Kasnije je tvrdio kako mu je trebalo šest tjedana da ga nauči, iako se cijeloga života nije mogao riješiti snažnoga njemačkog naglaska.) Henry je i dalje pisao iz Amerike, u kojoj su pobunjeni naseljenici gotovo već porazili Britance, sve više naglašavajući prednosti života u zemlji gdje skromno podrijetlo (barem na prvi pogled) nije predstavljalo nikakve prepreke na putu prema uspjehu, kao što je to, uostalom, svojim primjerom pokazao i sam Henry. Na bratov nagovor, John Jacob odlučio je emigrirati u Ameriku i u studenome 1783. kupio je putnu kartu za potpalublje broda *Sjeverna Karolina* koji je plovio za Baltimore. Sa sobom je ponio nekoliko flaute koje se nadao da će prodati i pet funta u gotovini.

Putovanje je pratilo nevrijeme i *Sjeverna Karolina* naposljetku se našla okovana ledom u Zaljevu Chesapeake, samo dan plovidbe do Baltimorea. Čekajući da se otopi led, John Jacob sreo je još jednog njemačkog imigranta koji mu je ispričao o mogućnostima koje su se nudile u trgovini krznom i o tome kako je za veliku dobit dovoljan razmjerno mali početni kapital. John Jacob ga je pažljivo saslušao, ali je za neko vrijeme odlučio nastaviti s prodajom glazbala.

Kad je John Jacob Astor početkom 1784. napokon uplovio u Baltimore, uspio je prodati flaute i tako namaknuti toliko potreban novac. Ubrzo je međutim ostao bez sredstava za život i nekoliko tjedana radio kao dostavljač za mjesnog mesara, čega se kasnije sramio i trudio se prikriti taj dio svoje prošlosti. Zatim je otišao u New York i pronašao brata koji mu je

smjesta ponudio posao. No John Jacob nije se vidio kao bratov zaposlenik. Imao je dugoročne planove da otvori specijaliziranu trgovinu glazbalima, ali kako mu je za to nedostajalo sredstava, na bratov savjet zaposlio se u pekarnici u četvrti Bowery te prodavao kruh i kolače po ulicama, što mu je, ako ništa drugo, omogućilo da barem dobro upozna grad.

Trgovina krznom

No nije zaboravio sirenski zov trgovine krznom. Nakon nekoliko tjedana rada u pekarnici ugledao je oglas u kojemu je trgovac krznom Robert Browne tražio pomoćnika. Prijavio se za posao i dobio ga.

Neke od Astorovih novih dužnosti bile su tući krzno kako se na njemu ne bi nakupili moljci, razdvojiti dobro od lošeg krzna te odrediti kvalitetu krzna dodirom. Promatrajući svog poslodavca dok se pogađao oko cijena, shvatio je da se u trgovini krznom može steći ogromna zarada kupujući krzno od indijanskih ili europskih traperera za nekoliko novčića, a zatim ga šaljući u Europu gdje se zbog velike potražnje krzna u proizvodnji odjeće ono moglo prodati po vrlo visokim cijenama. Zamisao da i sam postane trgovac krznom i dalje ga je privlačila, ali nije se tako lako želio odreći svojih planova za trgovinu s glazbalima, sve dok nije sreo čovjeka po imenu William Backhouse.

William Backhouse bio je bogati trgovac krznom. Nije sasvim jasno kako su se njih dvojica upoznala i sprijateljila, no čini se da je Backhouse vrlo brzo zavolio mladog Astora. Astor je od Backhousea dobio potvrdu da se budućnost nalazi u trgovini krznom i da mu je najbolje da slavu (i naročito bogatstvo) potraži upravo tamo, a ne u trgovini glazbalima. Astoru je to bilo dovoljno i nedugo zatim uspio je nagovoriti Bownea da mu dopusti okušati se u pregovorima s indijanskim i europskim traperima.

To je značilo putovati uzvodno rijekom Hudson u divljinu Albanyja i dalje, duboko u indijanski teritorij, i pregovarati s Irokezima i drugim indijanskim plemenima. Prevlast nad trgovinom krznom u Sjevernoj Americi u to vrijeme imali su Britanci koji su nakon priznanja Sjedinjenih Država i dalje zadržali vlast nad Kanadom. Kompanije Hudson Bay i Northwest imale su lanac utvrđenih postaja i trgovačkih ispostava na području Velikih jezera u kojima su se Indijanci i traperi okupljali radi razmjene krzna za drugu robu (što je vrlo često bio viski ili druge vrste alkohola, unatoč tome što su Britanci takvu trgovinu zabranili).

OVO SU ŽIVOTNE PRIČE ŠESTORICE NAJBOGATIJH LJUDI KOJI SU IKADA ŽIVJELI U AMERICI. JOHN D. ROCKEFELLER. CORNELIUS VANDERBILT. ANDREW CARNEGIE. JOHN JACOB ASTOR. HENRY FORD. JOSEPH KENNEDY. Još i danas, dugo nakon njihove smrti, njihova imena sinonimi su za bogatstvo i moć. Dok su bili živi, vladali su svjetovima u kojima su živjeli kao malotko prije, a i poslije njih.

Njihovi životi pružaju nam prigodu da zavirimo u više od dvije stotine godina povijesti, u vremena kad su zakoni, običaji, predrasude i prilike za uspjeh bili toliko različiti od današnjih da nam je to teško i zamisliti. Njihova dostignuća – politička, ekonomska, društvena – još i danas utječu na nas, kako u pozitivnom, tako i u negativnom smislu. Njihove pogreške još uvijek nam pružaju značajne pouke o stjecanju, korištenju i zlouporabi bogatstva i moći. Bez tih ljudi povijest Amerike – a i cijeloga svijeta – uistinu bi bila posve drugačija.

Neobično zanimljiva antologija života bogatih i slavni.
Midwest Book Review, Oregon

Svaki od tih tajkuna postao je dijelom američkog financijskog folkloru, a način kako su stekli svoja bogatstva predstavlja iznimno poučno štivo.
Ambition Magazine

U životopisima tih nevjerojatno bogatih samostvorenih tajkuna Wyn Derbyshire čitateljima pruža uvid o tome što je poticalo te ljude na djelovanje, kako su stekli svoja bogatstva, po kojim su načelima živjeli i, naposljetku, kakvu su baštinu za sobom ostavili.

Jeffrey L. Seglin, kolumnist New York Times Syndicatea

ISBN 978-953-7056-85-8

149,00 kn

9 789537 056858